

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ З ПИТАНЬ НАСИЛЬСТВА СТОСОВНО ДІТЕЙ

ГРУДЕНЬ 2014 - ТРАВЕНЬ 2015

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Project funded by
the Government of Norway

Проект фінансується за
підтримки Уряду Норвегії

Зміцнення та захист прав дітей в Україні

Strengthening and Protecting Children's Rights in Ukraine

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ (1)

 Всеукраїнське дослідження «Громадська думка з питань насильства стосовно дітей» проводилося на замовлення проекту Ради Європи «Зміцнення та захист прав дітей в Україні», що фінансується за підтримки Уряду Норвегії, Київським міжнародним інститутом соціології.

 У першій частині дослідження, яка відбувалося у грудні 2014 року, вивчалися соціальні орієнтації дорослих жителів України (у віці 18 років і старше), які стосуються застосування насильства щодо дітей та досвіді зазнавання насильства у дитинстві. Було опитано 1800 респондентів у 110 населених пунктах України. У Луганській області опитування проводилося тільки на територіях, які контролюються українською владою. У Донецькій області опитування проводилося переважно на територіях, які контролюються українською владою. Метод опитування – інтерв'ю у поєднанні із самозаповненням анкети.

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ (2)

- У другій частині дослідження, яка відбувалася у лютому-квітні 2015 року, вивчався досвід зазнавання насильства серед дітей 12-17 років, які навчаються у 6-11 класах загальноосвітніх шкіл, ПТНЗ та ВНЗ України. Було опитано 1800 дітей у 120 навчальних закладах за вибіркою, репрезентативною для дітей, які навчаються у загальноосвітніх навчальних закладах, ПТНЗ та ВНЗ України (1600 учнів шкіл, 100 учнів ПТУ та 100 студентів ВНЗ). У Донецькій та Луганській областях опитування проводилося тільки на територіях, які контролюються українською владою. Метод опитування - самозаповнення анкети у групі дітей.
- Максимальна статистична похибка вибірки (з імовірністю 0.95 і без врахування дизайн-ефекту 1.5) не перевищує 2,4%

ВИДИ НАСИЛЬСТВА

ФІЗИЧНЕ

ПСИХОЛОГІЧНЕ

ЕКОНОМІЧНЕ

СЕКСУАЛЬНЕ

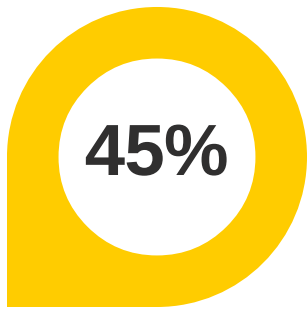

СКІЛЬКИ ДІТЕЙ
ЗАЗНАЮТЬ
НАСИЛЬСТВА
В УКРАЇНІ?

	ДІТИ 12-17	ДОРΟΣЛІ 18-29	ДОРΟΣЛІ 18+
ЗАЗНАЮТЬ ХОЧА Б ОДНОГО ВИДУ НАСИЛЬСТВА	65%	85%	89%
ЗАЗНАЮТЬ ВСІХ ВИДІВ НАСИЛЬСТВА	4%	4%	5%
НЕ ЗАЗНАЮТЬ НАСИЛЬСТВА ВЗАГАЛІ	35%	15%	11%

Загалом хоча б одного із видів насильства зазнавали 65% дітей. Серед них 55% дівчат та 45% хлопців. Ці діти розподілені у різних вікових групах рівномірно.

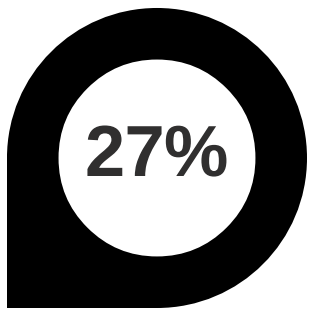
ДІТЕЙ ЗАЗНАВАЛИ ПСИХОЛОГІЧНОГО НАСИЛЬСТВА

Це означає, що із ними хоча б інколи траплялася хоча б одна із таких ситуацій:

- Вдома дитині дорікають, що вона забагато їсть.
- Вдома дитину називають образливими, принизливими словами.
- Вдома зривають злість на дитині (іншому члені сім'ї, домашній тварині).
- Коли батьки (опікуни) або родичі дитини сваряться, один з них змушує дитину його (її) підтримувати.
- Через конфлікти вдома дитині хочеться втекти з дому.
- Щоб покарати дитину, вдома із нею не спілкуються або ігнорують.
- Життя дитини не цікавить її батьків (опікунів).
- Батьки (опікуни) занадто контролюють життя дитини.
- У присутності дитини батьки (опікуни) або родичі лихословлять, обзивають один одного.

Серед тих, хто зазнавали психологічного насильства, 71% зазнавали і насильства фізичного. Ці два види насильства найсильніше пов'язані між собою.

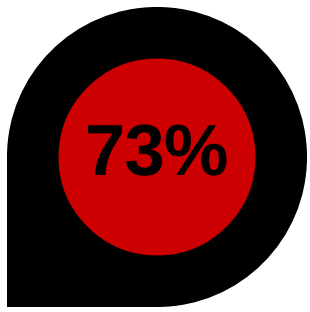

ДІТЕЙ ЗАЗНАВАЛИ ФІЗИЧНОГО НАСИЛЬСТВА

Це означає, що із ними хоча б інколи траплялася хоча б одна із таких ситуацій:

- Дитина пропускає уроки в школі через травми, яких їй завдали вдома.
- Вдома дитину карали ременем, лозиною, били рукою, давали ляпаси, стусанів, тягали за волосся тощо.
- Вдома дитину примушували стояти у нерухомому положенні (наприклад, у кутку).
- Вдома дитину зв'язували, приковували.
- Вдома дитину замикали у приміщенні.
- Вдома дитину пропонували курити, вживати алкоголь або наркотичні речовини.

ДІТЕЙ БУЛИ СВІДКАМИ ФІЗИЧНОГО НАСИЛЬСТВА

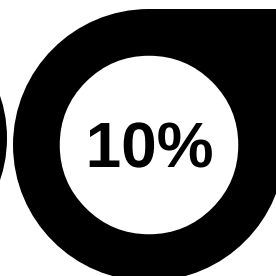
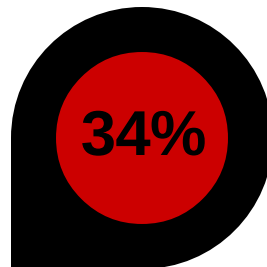
Це означає, що із ними хоча б інколи траплялася хоча б одна із таких ситуацій:

- В школі трапляються випадки, коли вчителі б'ють учнів або забирають особисті речі.
- Дитина бачила, як учні б'ють інших учнів.
- Дитина бачила, як деякі учні забирають особисті речі або гроші в інших.
- Вдома під час сварки родичі дитини б'ються або навмисне розбивають предмети.

Серед дітей, які були свідками фізичного насильства, 34% зазнавали фізичного насильства самі. Серед тих, які не були свідками фізичного насильства – 10%.. Отже, діти свідки насильства частіше і самі стають його жертвами.

БУЛИ СВІДКАМИ
І ЗАЗНАЮТЬ САМІ

НЕ БУЛИ СВІДКАМИ
І ЗАЗНАЮТЬ САМІ

РЕПЛІКАЦІЯ ДОСВІДУ ФІЗИЧНОГО НАСИЛЬСТВА (ДОРΟΣЛІ)

Ті, хто зазнавали фізичного насильства у дитинстві (позначені червоним) частіше застосовують його у дорослому віці щодо своїх дітей та близьких людей. Крім того, вони частіше виправдовують фізичне насильство як міру покарання та вважають його нормою.

КАРАЮТЬ ДІТЕЙ ІЗ
ЗАСТОСУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ СИЛИ

21%

7%

ІНКОЛИ НЕ МОЖУТЬ СТРИМАТИСЯ, ЩОБ НЕ ВДАРИТИ
ІНШУ ЛЮДИНУ, ЯКА ДУЖЕ СИЛЬНО ЇХ РОЗДРАТУВАЛА

20%

7%

У ЇХНЬОМУ ЖИТТІ ХОЧА Б ІНКОЛИ БУЛИ ВИПАДКИ,
КОЛИ ВІН/ВОНА ВДАРИЛИ СВОЮ КОХАНУ (КОХАНОГО)

14%

5%

ВВАЖАЮТЬ, ЩО ТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ ВИХОВАННЯ
ДІТЕЙ (НАПРИКЛАД, СТОЯННЯ У КУТКУ) – ЕФЕКТИВНІ ТА
ПЕРЕВІРЕНІ ЧАСОМ

58%

30%

ВВАЖАЮТЬ, ЩО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ В СІМ'Ї НЕ МОЖЕ
БУТИ ЕФЕКТИВНИМ БЕЗ ФІЗИЧНОГО ПОКАРАННЯ

39%

19%

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ДО ФІЗИЧНОГО НАСИЛЬСТВА (ДОРΟΣЛІ)

68%

ПОГОДИЛИСЯ, ЩО МАЙЖЕ ВСІ ЇХ ЗНАЙОМІ, ЯКІ МАЮТЬ ДІТЕЙ, ПРИНАЙМНІ ІНКОЛИ У ВИХОВНИХ ЦІЛЯХ МОЖУТЬ ДАТИ НЕСЛУХНЯНІЙ ДИТИНІ ЛЯПАС ПО СІДНИЦЯХ

48%

ПОГОДИЛИСЯ ІЗ ТИМ, ЩО ТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ (НАПРИКЛАД, СТОЯННЯ У КУТКУ) – ЕФЕКТИВНІ ТА ПЕРЕВІРЕНІ ЧАСОМ

32%

ПОГОДИЛИСЯ ІЗ ТИМ, ЩО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ В СІМ'І НЕ МОЖЕ БУТИ ЕФЕКТИВНИМ БЕЗ ФІЗИЧНОГО ПОКАРАННЯ

52%

ПОГОДИЛИСЯ ІЗ ТИМ, ЩО ВОНИ ХОЧА Б ІНКОЛИ ЗАСЛУГОВУВАЛИ НА ТЕ ФІЗИЧНЕ ПОКАРАННЯ, ЯКЕ ДО НИХ ЗАСТОСОВУВАЛИ У ДИТИНСТВІ (20% ДІТЕЙ 12-17 РОКІВ)

ПРОБЛЕМА ЦЬКУВАННЯ ТА ПРИНИЖЕННЯ В ШКОЛАХ (ДІТИ)

36%

ПОГОДИЛИСЯ, ЩО У КЛАСІ ПРИНАЙМНІ ІНКОЛИ ПОВИНЕН БУТИ СВІЙ «ЦАП-ВІДБУВАЙЛО»

21%

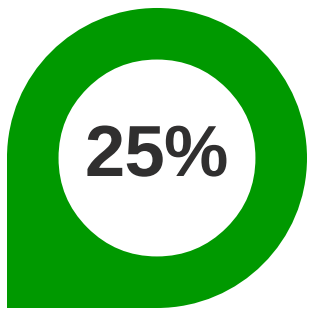
ПОДІЛИЛИСЯ ТИМ, ЩО У ЇХНІЙ ШКОЛІ ХОЧА Б ІНКОЛИ ТРАПЛЯЮТЬСЯ ВИПАДКИ, КОЛИ ВЧИТЕЛІ Б'ЮТЬ УЧНІВ АБО ЗАБИРАЮТЬ У НИХ ОСОБИСТІ РЕЧІ

24%

ЗАЗНАЧИЛИ, ЩО У ЇХНІЙ ШКОЛІ ПРИНАЙМНІ ІНКОЛИ ДЕЯКІ УЧНІ СИЛЬНІШІ ЗА НИХ, ТОМУ ВОНИ ЇХ БОЯТЬСЯ І НАМАГАЮТЬСЯ ОБЕРЕЖНО СЕБЕ ПОВОДИТИ З НИМИ

9%

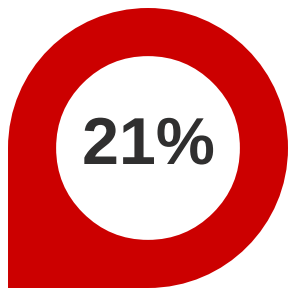
ДІТЕЙ ВИЗНАЛИ, ЩО У ЇХНІЙ ШКОЛІ ТРАПЛЯЮТЬСЯ ВИПАДКИ, КОЛИ УЧНІ ЗНУЩАЮТЬСЯ НАД ВЧИТЕЛЯМИ, ЩЕ 21% ПОВІДОМИЛИ, ЩО ЗНАЮТЬ ПРО ТАКІ ВИПАДКИ ВІД СВОЇХ ЗНАЙОМИХ УЧНІВ

ДІТЕЙ ЗАЗНАВАЛИ ЕКОНОМІЧНОГО НАСИЛЬСТВА

Це означає, що із ними хоча б інколи траплялася хоча б одна із таких ситуацій:

- Дитині доводилось просити у сторонніх або красти гроші, бо їй не вистачало на вкрай необхідні речі.
- Коли батьки (опікуни) розсердяться, вони псують або викидають речі дитини (іграшки, одяг тощо).
- Дорослі ховають речі дитини, щоб вона/він не могли вийти з дому.
- Дитину примушували працювати на когось або віддавати їм гроші (особисті речі).
- Вдома дитині не дають їсти, коли вона/він дуже голодні.
- Замість того, щоб відвідувати школу, дитина змушена працювати.
- Дорослі примушують дитину просити або красти гроші, речі, їжу в інших людей.
- Батьки (опікуни) не купують речі, які дитині вкрай необхідні для навчання та харчування.
- Однокласники примушують дитину робити замість них домашні завдання або контрольні роботи.
- У школі дитину змушують працювати в якості покарання.

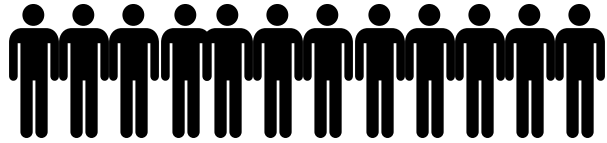

ДІТЕЙ ЗАЗНАВАЛИ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА

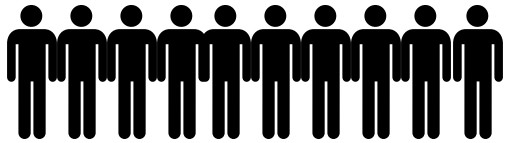
Це означає, що із ними хоча б інколи траплялася хоча б одна із таких ситуацій:

- Оголені інтимні частини тіла дитини фотографували або знімали на відео.
- Дорослі (старші 18 років) пропонували дитині показати її/його статеві органи, торкнутись до їхніх оголених інтимних частин тіла або вступити з ними у статеві відносини.
- За винагороду дорослих (старші 18 років) дитина погоджувалася показувати свої статеві органи, торкатись до оголених інтимних частин тіла дорослих або вступати з ними у статеві відносини.
- Дитину змушували вступати у статеві відносини з дорослими та тримати це у таємниці.
- Чужі люди робили дитині непристойні пропозиції в Інтернеті (на форумах, в чатах, соціальних мережах, електронною поштою тощо), по телефону або у листах.
- Дорослі (окрім медичних працівників та батьків у ранньому дитинстві) торкались статевих органів дитини всупереч її волі.
- Вдома дитині доводилось вступати в статеві відносини з дорослими або торкатись до їхніх статевих органів.
- Вдома у дитини прийнято називати статеві органи і сексуальні відносини непристойними словами.
- У школі дитині роблять непристойні пропозиції, наприклад, підглядати за іншими в туалеті або зняти спідню білизну.
- У школі інші учні силоміць облапували дитину та торкались її статевих органів.
- Інші учні змушували дитину торкатись їхніх статевих органів.

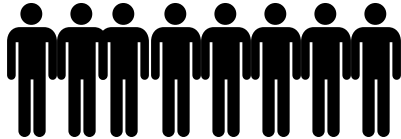
ПОВЕДІНКА ДІТЕЙ У ВИПАДКАХ ВЧИНЕННЯ НАСИЛЬСТВА ЩОДО НИХ

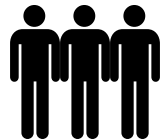
61% ЗВЕРНУЛИСЯ ДО БАТЬКІВ

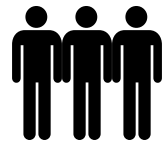
52% НІ ДО КОГО НЕ ЗВЕРТАЛИСЯ, ВИРІШИЛИ РОЗІБРАТИСЯ САМІ

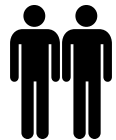
42% ЗВЕРНУЛИСЯ ДО ДРУЗІВ

16% ЗВЕРНУЛИСЯ ДО МІЛІЦІЇ

15% ЗВЕРНУЛИСЯ ДО ВЧИТЕЛІВ

11% ЗВЕРНУЛИСЯ ДО РОДИЧІВ

7% – ДО ШКІЛЬНОГО ПСИХОЛОГА,
4% – ДО УПОВНОВАЖЕНОГО ІЗ ПРАВ ДИТИНИ/
ЛЮДИНИ
3% – ДО СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ.

ЗНАННЯ ПРО ЗАКОНОДАВСТВО З ПРИВОДУ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ

	ДІТИ 12-17	ДОРΟΣЛІ 18+
ЗНАЮТЬ ПРО ІСНУВАННЯ З НИХ:	49%	30%
НЕ ЗМОГЛИ ВКАЗАТИ НАЗВИ	15%	50%
ЗАКОНИ ПРО ПРАВА ДИТИНИ ЗАГАЛОМ	27%	11%
КОНВЕНЦІЯ ООН ПРО ПРАВА ДИТИНИ	21%	7%
КОНСТИТУЦІЯ	11%	5%
ДЕКЛАРАЦІЯ ПРАВ ДИТИНИ	7%	2%
СЛУЖБИ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ	5%	
КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС	4%	2%

Значно більше дітей, ніж дорослих, знають про закони, які захищають права дітей. Про Конвенцію ООН про права дитини знає приблизно кожна 5-та дитина і приблизно кожен 10-ий дорослий.

МІФИ ПРО НАСИЛЬСТВО ЩОДО ДІТЕЙ

.....

НАСИЛЬСТВО ТИПОВЕ ДЛЯ
НЕПОВНИХ СІМЕЙ

НАСИЛЬСТВО ТИПОВЕ ДЛЯ СІМЕЙ З
НИЗЬКОЮ САМООЦІНКОЮ
ФІНАНСОВОГО СТАНОВИЩА

В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ ДІТИ
ЗАЗНАЮТЬ НАСИЛЬСТВА ЧАСТІШЕ,
НІЖ У МІСТІ

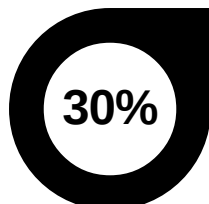
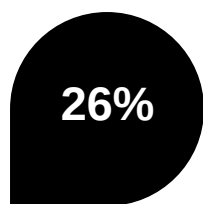
У СХІДНОМУ РЕГІОНІ ДІТИ
ЗАЗНАЮТЬ НАСИЛЬСТВА ЧАСТІШЕ,
НІЖ У ЗАХІДНОМУ

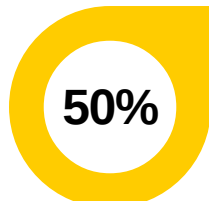
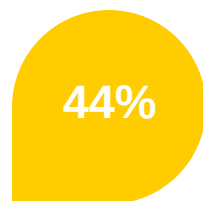
НАСИЛЬСТВО ТИПОВЕ ДЛЯ НЕПОВНИХ СІМЕЙ

21% дітей в Україні живуть у неповних сім'ях. Якщо порівняти % дітей, які зазнавали насильства різних видів, то виявиться, що діти із повних сімей зазнають його лише дещо рідше, ніж діти із неповних сімей.

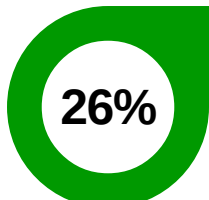
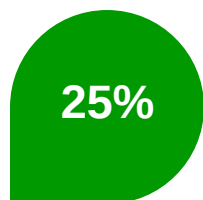
ПОВНІ НЕПОВНІ

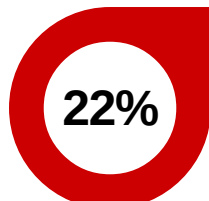
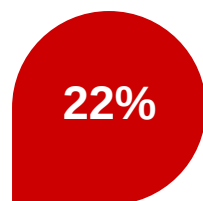
ФІЗИЧНЕ НАСИЛЬСТВО

ПСИХОЛОГІЧНЕ НАСИЛЬСТВО

ЕКОНОМІЧНЕ НАСИЛЬСТВО

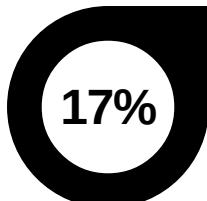
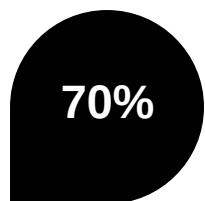
СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО

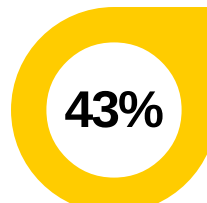
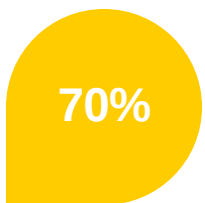
НАСИЛЬСТВО ТИПОВЕ ДЛЯ СІМЕЙ З НИЗЬКОЮ САМООЦІНКОЮ ФІНАНСОВОГО СТАНОВИЩА

Насильство частіше зустрічається у сім'ях із низькою самооцінкою фінансового становища, ніж у сім'ях, які оцінюють своє матеріальне благополуччя вище.

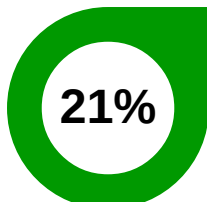
НИЗЬКА ВИСОКА

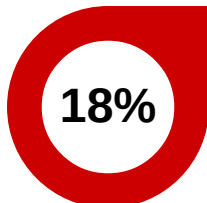
ФІЗИЧНЕ НАСИЛЬСТВО

ПСИХОЛОГІЧНЕ НАСИЛЬСТВО

ЕКОНОМІЧНЕ НАСИЛЬСТВО

СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО

В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ ДІТИ ЗАЗНАЮТЬ НАСИЛЬСТВА ЧАСТІШЕ, НІЖ У МІСТІ

Виявилося, що середовище, у якому дитина порівняно частіше зазнає насильства – це місто із населенням більше 500 тисяч людей.

У СХІДНОМУ РЕГІОНІ ДІТИ ЗАЗНАЮТЬ НАСИЛЬСТВА ЧАСТІШЕ, НІЖ У ЗАХІДНОМУ

Насильство щодо до дітей дійсно має регіональну специфіку, але не таку як очікувалося. Порівняно частіше зазнають насильства діти, які мешкають у Центральному та Південному регіонах.

ЗАХІД   ЦЕНТР   ПІВДЕНЬ   СХІД

МІФИ ПРО НАСИЛЬСТВО ЩОДО ДІТЕЙ

.....

НАСИЛЬСТВО ТИПОВЕ ДЛЯ
НЕПОВНИХ СІМЕЙ - ЛИШЕ ЧАСТКОВО

НАСИЛЬСТВО ТИПОВЕ ДЛЯ СІМЕЙ З
НИЗЬКОЮ САМООЦІНКОЮ ФІНАНСОВОГО
СТАНОВИЩА - ПІДТВЕРДИВСЯ

В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ ДІТИ
ЗАЗНАЮТЬ НАСИЛЬСТВО ЧАСТІШЕ,
НІЖ У МІСТІ - ЛИШЕ ЧАСТКОВО

У СХІДНОМУ РЕГІОНІ ДІТИ ЗАЗНАЮТЬ
НАСИЛЬСТВА ЧАСТІШЕ, НІЖ У
ЗАХІДНОМУ - НЕ ПІДТВЕРДИВСЯ